

Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume aptarta ir emigracijos tema

www.lietuviams.com

2008-12-07

Tačiau nežiūrint visos skubos, sekcija susilaukė pakankamai dėmesio, tuo pademonstruojant, kad ir ši, tarsi paramokslinė, arba pakankamai praktinė sritis išsaugo savo aktualumą tiek krizės, tiek simpoziumo moksliskumo kontekste.

Moderatorius dr. Daumantas Matulis taip reglamentavo darbą, kad liktų kuo daugiau laiko diskusijoms ir griežtai trumpino pranešėjų pasisakymus. Tai buvo veiksminga, nes daugelio pastebėjimu, sekcija pasižymėjo gana karštomis diskusijomis, nors jos ne visos buvo nukreiptos į esminius emigracijos ar grįžimo klausimus. Tai pasakytina apie kritiką, kurios susilaukė dr. D. Matulis dėl savo pristatytos Lietuvių gyvenusių Amerikoje visuomeninės organizacijos (LGAVO) „Sugrįžus“. Esą LGAVO nederamai siekia finansinės paramos iš valstybės, jie turėtų būti klubas, o ne organizacija ir pan. Dr. D. Matuliui, kuris yra šios organizacijos prezidentas, buvo gera proga paaiškinti, kad beveik absoliučiai visos nevyriausybinės organizacijos (NVO), kurios laikomos neatskiriama demokratijos atributu ir iškovojomu, per fondus ir kitas labdaros organizacijas paprastai ieško finansinių galimybių savo veiklos užtikrinimui ir tai yra labai natūralu. Iš Vyriausybės organizacija finansavimo nesiekia, bet priėmė 1000 Lt. iš Tautinių mažumų ir išeivijos departamento (TMID) paramą savo įkurto tautinių šokio ansamblio kelionei į Tautinių šokių šventę šią vasarą Los Andžele, nes mano, kad propaguodami grįžimo idėjas prisideda prie valstybinės politikos, ir tai yra tiesa. O TMID paskirtis ir yra remti tokio pobūdžio kultūrinius projektus. Kas dėl ginčų ar LGAVO turėtų būti klubas, ar organizacija, dr. D. Matulis pripažino, kad tarp jų pačių tokie svarstymai vyksta ir laikas parodys, kaip tikslingiau vystytis šiam sambūriui.

Savo paties grįžimo į Lietuvą patirtį dr. D. Matuliui neišaina pristatyti niekaip kitaip kaip idealią sėkmės istoriją, kai įkuriama laboratorija ir sėkmingai vystomas žmonijai reikalingas mokslinis projektas. Pademonstruojama, kad tai iš principo įmanoma. Viskas, kaip visada, priklauso nuo daugelio dalykų – pastangų, sugebėjimų, sėkmės. Visada galima pabandyti.

Palyginti ramus Lauryno Misevičiaus (JAV) pranešimas „Grįžimo į Lietuvą sunkumai – kodėl negrįžtame?“ taip pat turėjo uždelstos minos efektą, nes palietė užsienio tautiečių pasyvumą balsuojant rinkimuose (apie 9000) ir aiškino tai prastu ambasadų ir konsulatų darbu, įvairiais nepatogumais, net ir netinkama geografine padėtimi – Čikagos miesto centre, kur sudėtinga pastatyti mašiną. Artistiška L. Misevičiaus pasisakymo pabaiga, kai jis pademonstravo, kaip savo kaklaraištį su užrašu „This is not my country“ kažkada pakeis tautinių spalvų kaklaraiščiu, neišgelbėjo nuo salėje buvusios ugingos garbės konsulės iš Klivlendo Ingridos Baublienės reakcijos. Galima sakyti, kad visą kritiką konsulatams, susijusią su balsavimo nepatogumais, ji pavertė niekais paklausdama, kam buvo problemų pasistatyti vakar mašiną miesto centre atvykus į Andriaus Mamontovo koncertą. Ji pati su vyru kulniavusi keletą blokų, o tie, kas nenorėjo mokėti keliais doleriais brangiau už parkavimą, nepatingėjo pėdinti dar toliau. O galimybė balsuoti paštu? Kas trukdė pasinaudoti? Taigi, pilietinio pasyvumo šaknų, deja, reikia ieškoti kitur.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus pavaduotojos Vidos Bagdonavičienės pranešimas lietuviškoms mokykloms, darželiams, baltistikos centrams, leidybai, kultūrinei veiklai su akcentu į naujai išvykusius. V. Bagdonavičienė pastebėjo, kad pagal sociologinius tyrimus Lietuvoje ne visi palankiai žiūri į finansinę paramą užsienio bendruomenėms, bet daroma pagal galimybes daug ir žinia, kad gaunantieji tai vertina. Apie pastarųjų metų bendradarbiavimą su TMID ankstesnės dienos plenarinėje sesijoje kalbėjo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centro (LGITIC) direktorius Žilvinas Beliauskas savo pranešimą panaudojo kaip dar vieną galimybę populiarinti savo centrą, nes pripažįsta, kad dar ne visi apie jį pakankamai žino ir pakankamai pasinaudoja. Priminta Centro įkūrimo istorija, skaidrėmis pademonstruota, kokios paslaugos teikiamos ir kokia šių metų užklausų bei klientų statistika. Pamėginta schemų ir brėžinių pagalba parodyti, kokią vietą LGITIC specifiskai savo funkcijomis užima tarp kitų institucijų ir visuomeninių organizacijų, kurios vienaip ar kitaip kontaktuoja ir dirba su diaspora. Tai ministerijos (Švietimo ir Mokslo, Kultūros, Užsienio reikalų ir kt.), departamentai (TMID, Sporto, Turizmo), įvairios komisijos ir komitetai. Schema gavosi, kaip kažkas iš auditorijos teisingai pastebėjo, nemažiau sudėtinga nei energetinių sistemų. Bet tikslas buvo parodyti, kad, jei ir nerasta

auksinė formulė, klausimai labai gyvai nagrinėjami įvairiuose lygiuose. Tai rodo, kad emigracijos padariniai jaučiami, juos siekiama suprasti, įvertinti ir nuo bendrų pastangų bei darnos, pareis tai, ko pasieksime.

Nuskambėjo paskutiniu metu dažnai užduodamas klausimas – tai ar šiandien jau laikas grįžti į Tėvynę? Direktorius išsisukinėjo, kad tik iš labai plačių patriotinių paskatų ir labai apibendrintai galėtų pasakyti visuotinį „taip“. O iš tiesų visada yra individualus atvejis su visais savo ypatumais – kažkas dar mokosi, kažkas turi vienokias, kažkas kitokias galimybes ten ir čia, kažkas įsimylėjęs ten arba čia, darbo rinka nuolatinėje dinamikoje, žmonių asmeninių lūkesčių, išsipildymų ir nusivylimų srautas ir visa kita sudaro tuos faktorius, kurie deda pagrindus kiekvieno asmeniniam apsisprendimui. Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras siekia padėti jau apsisprendusiems grįžti jų grįžimo ir įsikūrimo procese arba padėti padaryti tą reikiamą apsisprendimą, kai išnagrinėtos objektyvios galimybės, susirinkta reikiama ir patikima informacija.

Žinoma, visiškai teisingai diskusijoje pasisakęs Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojas Romas Juknys, teigdamas – jei laukiate, kad Lietuva taptų šalimi be problemų, tai nesulauksite, jų yra visur.